

Stöd i föräldraskap

Föräldrar med en psykisk sjukdom har samma behov och upplever samma utmaningar i sitt föräldraskap som övriga föräldrar men kan dessutom uppleva extra påfrestningar som hänger samman med sjukdomen. Personer med psykossjukdom eller annan allvarlig psykisk sjukdom kan få en nedsatt omsorgsförmåga vilket kan leda till att barnens utveckling och hälsa påverkas negativt. Hälso- och sjukvården och socialtjänsten har ett ansvar att: Uppmärksamma och stödja föräldrar med minderåriga barn, individanpassa stödåtgärder för att stärka föräldern i dennes roll som förälder och tillgodose barnets behov av en trygg miljö och omsorg.

Vad är anpassat föräldrastöd?

Anpassat föräldrastöd innebär att stärka föräldraskapet och stödja skyddande faktorer för barn till föräldrar med psykossjukdom. Stöd till föräldrar med en allvarlig psykisk sjukdom börjar i den egna behandlingen för att minska symtomen och höja funktionsnivån. En viktig komponent är till exempel interventioner som Integrerad Psykiatri (IP), Illness Management and Recovery (IMR) eller Ett Självständigt Liv (ESL).

Stödet kan också vara ekonomiskt bistånd, boendestöd, kontaktperson, stödfamilj med mera. Det kan även vara insatser som hjälper föräldern att tala med sitt barn om sjukdomen och dess konsekvenser. Beardslees familjeintervention och Föra barnen på tal är exempel på fungerande metoder. Det kan också ingå att hänvisa till lämplig verksamhet inom hälso- och sjukvård, kommun eller frivilligorganisationer.

Hur fungerar anpassat föräldrastöd?

Att stärka föräldraskapet genom interventioner kan ske i öppenvård eller i heldygnsvård. Det kan även innebära gruppverksamheter med ett pedagogiskt innehåll där man delar erfarenheter och får kunskaper för att hantera olika svårigheter i förhållande till sitt föräldraskap. Man bör fokusera på att utveckla föräldraförmågan och även att stödja barnet genom att arbeta med skyddande faktorer såsom fungerande skola, vänskapsrelationer och intressen samt tillgodose barnets behov av en säker och trygg omgivande miljö.

När ska man använda anpassat föräldrastöd?

När en förälder har psykossjukdomar och själv har sådana svårigheter att denne inte har förmågan att fokusera på barnets behov av en säker och trygg miljö. Denna åtgärd kan ske med olika grad av intensitet samt vara tillfällig eller under längre perioder.

Vem kan använda det?

Personal inom hälso- och sjukvård och personal inom socialtjänst/kommun, vid behov i samverkan.

Varför ska man använda anpassat föräldrastöd?

Man vet att barn till föräldrar med psykisk sjukdom själva löper större risk att drabbas av psykisk ohälsa. Anpassat föräldrastöd kan bidra till en förbättrad situation för barn till föräldrar som har psykossjukdom. Föräldraförmågan kan brista och föräldern kan behöva stöd i att bättre se barnets behov, att uppmärksamma riskfaktorer och att stödja skyddande faktorer. Föräldern kan också behöva stöd för att kunna prata med barnen om sin sjukdom.

Barn behöver få information om förälderns sjukdom och stöd i sin situation. Barn kan känna skuld och skam och det är därför viktigt att prata med dem om att det aldrig är barnets fel att en förälder är psykiskt sjuk.

Sjukvården har enligt Hälso- och sjukvårdslagen HSL 2 g § skyldighet att uppmärksamma barn till personer med en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning.

Läs mer:

www.socialstyrelsen.se, www.anhoriga.se, www.kuling.nu

Faktaruta

- **Huvudområde:** Stöd i föräldraskap för personer med schizofreni
- **Insats/åtgärd:** Specifikt anpassat föräldrastöd
- **Prioritet 1-10:** 3